

Enheten för integration och nationella minoriteter

Mötesanteckningar från referensgrupp om utvecklat uppföljningssystem och uppföljningsrapport 2021

Möte via Skype den 11 november 2021

Deltagande aktörer

Centrala Riksförbundet Roma international
Frantzwagner Sällskapet
Internationella romska och resande kvinnor
Roma Institutet
Romano Pasos Research centre
Svenska Tornedalingars Riksförbund
Sverigefinländarnas delegation
Sverigefinska Riksförbundet
Sverigefinska ungdomsförbundet
Sveriges Jiddischförbund
Länsstyrelsen Stockholm
SWECO

Välkomna

Länsstyrelsen hälsar välkomna och förtydligar syftet med referensgruppen; att representanter för nationella minoriteter ska kunna följa och lämna synpunkter på myndighetens arbete dels med uppföljningssystemet för minoritetspolitiken och strategin för romsk inkludering och dels med uppföljningsrapporten för 2021. Dagens möte har fokus på uppföljningssystemet.

Samtliga deltagare presenterar sig.

Utveckling av uppföljningssystemet

Bakgrund

Mycket har hänt inom minoritetspolitikens område sedan nuvarande uppföljningssystem med indikatorer togs fram 2012. Allt fler aktörer arbetar med frågorna, både inom det offentliga och civilsamhället. Det finns därför anledning att se över och vidareutveckla uppföljningssystemet. Flera utredningar har också uppmärksammat detta.

I uppdraget med romsk inkludering sker också årliga redovisningar. Länsstyrelsen har fått i uppdrag att utveckla uppföljningen av insatserna inom romsk inkludering genom att ta fram ett uppföljningssystem. Detta arbete ska utgå från erfarenheter av tidigare nulägesbeskrivningar och hänsyn behöver också tas till EU:s nya ramverk för romers jämlikhet, inkludering och delaktighet och de indikatorer som är framtagna på EU-nivå.

Datum
2021-11-11

Länsstyrelsen och Sametinget har fått 0,5 mnkr extra under hösten för att påbörja detta utvecklingsarbete. För genomförandet har Sweco upphandlats vilka har expertis inom målstruktur, verksamhetslogik och uppföljning.

Arbetet kommer att läggas upp i två etapper. I etapp 1 (oktober – december) kommer en övergripande struktur med indikatorer och annan relevant data, tidsplaner, uppgiftslämnare mm att utvecklas. I arbetet ingår även att se om uppföljningssystemet kan inkludera både minoritetspolitikens utveckling och romsk inkludering. Etapp 2 (januari – maj) tar utgångspunkt i resultaten från första etappen. Här kommer vi att vidareutveckla och konkretisera hur uppföljningen ska genomföras i praktiken genom utveckling av metoder, enkätfrågor, andra data mm. I denna del ska även förslag tas fram på hur respektive nationell minoritets nuläge och behov kan synliggöras bättre.

Utmaningar i uppdraget är bland annat komplexiteten i frågorna, fem nationella minoriteter, många minoritetsspråk, förvaltningsområden och övriga landet, att det inte finns tillgång till statistik. En annan utmaning är att det är många involverade aktörer (myndigheter) som också gör parallellrapporteringar.

Arbetet kommer att kräva inhämtande av information och dialog med berörda; representanter för kommuner, regioner, myndigheter och nationella minoriteter.

Pågående arbete

Swecos uppdrag är att undersöka hur uppföljningen utifrån minoritetspolitikens övergripande mål kan förbättras samt utveckla ett uppföljningssystem för strategin för romsk inkludering. I uppdraget ingår även att titta på hur uppföljningen kan organiseras utifrån Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget samt andra myndigheter.

Hittills har Sweco arbetat med att konkretisera målsättningar för att underlätta Länsstyrelsens och Sametingets uppföljning av minoritetspolitikens tre delområden och utifrån detta se över relevanta indikatorer. Vidare håller Sweco på att sondera om det finns andra underlag som mäter utvecklingen på området.

Diskussion

Sweco vill nu undersöka om det är möjligt för respektive nationell minoritet att avge ett samlat svar som kan anses vara (hyfsat) representativt för hela minoritetsgruppen. Utgångspunkten är att det handlar om ett par frågor som återkommer årligen och som ska kunna besvaras med ett värde på en angiven skala. Tillvägagångssättet för att besvara frågorna ska vara detsamma varje år. Frågorna kommer förslagsvis att vara på temat diskriminering inom olika områden samt strukturella hinder mot inflytande.

Datum
2021-11-11

Diskussionsfrågor:

1. Finns det en ordning/representation inom respektive nationell minoritetsgrupp som möjliggör ett samlat svar som kan anses vara (hyfsat) representativt för hela minoriteten?
2. Finns det annars andra effektiva sätt som de nationella minoriteternas synpunkter skulle kunna inhämtas på?
3. Har tiden på året betydelse?
4. Delar referensgruppen bedömningen att det är relevanta områden att följa upp via de nationella minoriteterna?
5. Vilken/vilka andra frågor kan vara relevanta att återkommande fråga de nationella minoriteterna om?

Sammanfattning av diskussionen:

Tornedalingar

Det skulle förmodligen fungera när det gäller den tornedalska minoriteten utifrån den ordning som STR-T har. Modersmålsundervisning är den viktigaste frågan vilken även kan kopplas till diskriminering och utsatthet. Vissa frågor kan ställas med 1-5 års intervaller och därmed visa om det blivit bättre eller sämre.

Sverigefinnar

En sådan ordning/representation finns men sverigefinska representanter skulle behöver komma överens om hur informationen ska samlas in och vem som gör vad. Om arbetet skulle bli omfattande så behövs resurser. Samrådsgrupper i kommunerna skulle kunna vara ett annat sätt att samla in synpunkter. Hösten är en bra tid på året. Utbildning/skola är viktiga områden för sverigefinnar.

Romer

I dagsläget finns inget organ som har möjlighet att samla in en gemensam romsk röst. Om det ska finnas en möjlighet för romska organisationer att samla in information bör Länsstyrelsen tillsätta en arbetsgrupp av romer och resurser och redskap måste tilldelas. Intervjuer med ett flertal romer eller kontaktpersoner i kommunerna (som i nulägesbeskrivningarna) kan vara ett alternativt tillvägagångssätt. Istället för diskriminering och utsatthet så borde fokus vara på de positiva sidorna, exempelvis språk och kultur som också är viktigt för romer. Det finns för lite information om minoriteterna ur ett positivt perspektiv. Även här borde minoriteterna tillfrågas. Det finns en koppling mellan modersmålsundervisning och diskriminering/utsatthet, fråga kommunerna och här borde också minoriteterna tillfrågas. Uppföljningen bör vara mer regional och strukturerad och fokus bör ligga på att exempelvis ungdomar utbildar sig men får inga anställningar (diskriminering/utsatthet), lokala föreningar har svårt att organisera sig, kontakter med myndigheter.

Judar

Den judiska minoriteten är inte organiserad så att en representant kan samla in svar som i sin tur kan anses vara hyfsat representativt för hela minoritetsgruppen. Däremot går det att samla några organisationer som kan vara representativa. Uppföljningen bör inte koncentreras på negativa indikatorer/områden.

Datum
2021-11-11

Vad händer nu

Sweco tackar för alla kloka synpunkter som lämnats och informerar att de nu kommer att ta hem och analysera resultatet. Möjligen ska det som framkommit istället lyftas in i arbetet i fas 2. Sweco återkommer om det blir fler tillfällen för denna diskussion samt huruvida organisationerna kan lämna in skriftliga synpunkter på frågorna.

Information om arbetet med uppföljningsrapport 2021

Länsstyrelsen informerar om arbetet med den årliga uppföljningen av minoritetspolitikens utveckling. I uppföljningen för 2021 kommer kommuner och regioners arbete med mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete att fortsatt belysas. I övrigt kommer sex huvudindikatorerna att följas upp:

1. Antalet insatser för att förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter.
2. Insatser för att skydda och främja nationella minoriteters språk och kultur.
3. Former för inflytande och delaktighet.
4. Möjlighet till påverkan på beslut och inriktningar.
5. Nationella minoriteters förutsättningar/kapacitet för inflytande och delaktighet.
6. Information om rättigheter på nationella minoritetsspråk.

Länsstyrelsen och Sametinget kommer alltså inte att göra en s.k. bred uppföljning utifrån samtliga 25 indikatorer som tidigare gjorts vart 3:e år. Det är en resurskrävande typ av uppföljning och myndigheterna prioriterar istället att göra en översyn av uppföljningssystemet.

När det gäller Länsstyrelsens årsredovisning av insatser inom ramen för romsk inkludering så planerar myndigheten just nu för detta arbete och romska organisationer kommer att ges möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast av redovisningen.

Nästa möte

Nästa möte är bokat den 2 december kl. 13-16. Skypeinbjudan skickas ut i god tid innan mötet. Fokus kommer att vara på uppföljningsrapporten för 2021.

Avslut

Länsstyrelsen tackar samtliga deltagare för synpunkter och inspel på dagens diskussionsunderlag.